

Tasepalvelusopimuksen liite 1.

Voimassa 1.1.2012 alkaen

TASEPALVELUN SOVELLUSOHJE

1	YLEISTÄ	4
2	RAPORTOINTI	4
2.1	Rakenteelliset tiedot	4
2.2	Välityspalvelu	5
2.3	Tuotantosuunnitelmat	5
2.4	Säätötarjoukset	5
2.5	Kiinteät toimitukset	5
2.6	Mitatut tuotannot	5
2.7	Mitatut toimitustiedot	6
2.8	Verkkojen rajapistemittaukset	6
2.9	Raportointi Nord Pool Spot:lle	6
2.10	Fingridin raportointi tasevastaavalle	6
3	TASEHALLINTA	7
3.1	Säätösähkömarkkinat	7
3.1.1	Tarjousäännöt	7
3.1.2	Tarjousten käsittely	8
3.1.3	Säätösähkön hinnoittelu	9
3.1.4	Säätöenergioiden toteaminen taseselvityksessä	9
3.2	Muut tunninaikaiset tehokaupat	9
3.2.1	Erikoissäätö	9
3.2.2	Tunninvaihdesäätö	10
3.2.3	Tehokauppa	10
3.3	Menettely tehopulatilanteessa	10
3.3.1	Kiristynyt tehotilanne	10
3.3.2	Tehopula	11
3.3.3	Vakava tehopula	11
4	TASESELVITYS	11
4.1	Taseselvityksen merkkisäännöt	11
4.2	Verkonhaltijan ja verkon avoimen toimittajan rooli	12
4.3	Tasevastaavan rooli	12
4.4	Fingridin rooli	12
4.5	Avoin toimitusketju	12
4.5.1	Avoin toimitus verkkoon	13
4.5.2	Avoin toimitus sähkömarkkinaosapuolelle	13
4.6	Tuotantotase	13
4.6.1	Tuotannon määrittely	13
4.6.2	Tuotantosuunnitelma	14
4.6.3	Voimalaitosverkko	14
4.6.4	Toteutunut tuotanto	14
4.6.4.1	Omakäytön käsittely taseselvityksessä	15
4.6.5	Osuusvoimalaitokset	15
4.6.5.1	Osuusvoimalaitosten käsittelytapa A	15
4.6.5.2	Osuusvoimalaitosten käsittelytapa B	15
4.6.6	Tuotantotaseen tehokaupat	16
4.6.7	Reservisähkön käsittely taseselvityksessä	16
4.6.8	Tuotantotaseen taseselvitys	17
4.7	Kulutustase	17
4.7.1	Kiinteät toimitukset	17
4.7.2	Toteutunut kulutus	17
4.7.3	Kulutustaseen tehokaupat	18
4.7.4	Kulutustaseen taseselvitys	18

4.7.4.1	Rajajohdot.....	18
4.8	Taseselvitystietojen virheiden korjaaminen.....	18
4.8.1	Tuotantosuunnitelmat.....	18
4.8.2	Kiinteät toimitukset.....	19
4.8.3	Rajapistemittaukset, mitatut ja avoimet toimitukset sekä mitattut tuotannot ja kulutukset.....	19
4.8.4	Osuusvoimalaitostiedot.....	20

1 YLEISTÄ

Tässä sovellusohjeessa on esitetty tasepalveluun liittyvät periaatteet ja yleiset menettelytavat. Tämä sovellusohje on Fingrid Oyj:n (Fingrid) ja tasevastaavan välillä solmittu tasepalvelusopimuksen liite.

Toiminta sähköjärjestelmän vakavissa häiriöissä perustuu Fingridin kotisivuillaan julkaisemaan sähköjärjestelmän vakavien häiriöiden selvittämisen yleisohjeeseen. Ohjeessa määritetään vastuunjaot ja menettelytavat Suomen sähköjärjestelmän vakavien häiriöiden selvityksessä. Tasevastaavan tulee noudattaa tätä yleisohjetta.

2 RAPORTOINTI

Tasevastaava ja Fingrid toimittavat toisilleen tasehallinnan ja taseselvityksen perustaksi tietoja sähköisesti. Tietojen raportoinnissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Energiateollisuus ry:n julkaisemia *Ediel sanomavälityksen yleiset sovellusohjeet* -ohjetta ja *Tuntimittauksen periaatteita* -suositusta. Lisäksi noudatetaan Fingridin erikseen antamia erillisiä ohjeita.

Toimitettavan tiedon tulee olla vastaanottajalla asetettuun määräaikaan mennessä. Viimeisin määräajassa saatu tieto korvaa aikaisemmin samaa asiaa koskeneen tiedon.

2.1 Rakenteelliset tiedot

Tasevastaava toimittaa sähköpostilla Fingridille seuraavat tasevastaavan tasevastuuseen kuuluvat tiedot ja niissä tapahtuvat muutokset viimeistään 14 vuorokautta ennen muutoksen voimaantuloa:

- Sähkömarkkinaosapuolet ja niihin liittyvät avoimet toimitusketjut.
- Verkot ja niiden avoimet toimittajat.
- Verkkojen rajapistekuvaukset ja tarvittaessa käyttöön otettavat rajapistemittaukset muihin verkkoihin.
- Selvitys rajapistemittausten mittausvastuullisuudesta, mittausjärjestelyistä ja mittaus tietojen toimittajasta.
- Osuusvoimalaitokset ja kuvaus niiden osuusjaon toteutustavasta, osuusvoimaosapuoleen liittyvät tiedot, osuusvoimalaitoksen tuotannon ja omakäytön käsittely sekä osuusvoimalaitoksen voimalaitosverkon tiedot.
- Nimellisteholtaan yli 1 MVA generaattorit.
- Säätä sähkömarkkinoille osallistuvat osapuolet.
- Vakuuden laskennassa käytettävät tiedot.
- Raportoitavat uudet tuotantosuunnitelmat, kiinteät toimitukset, mitatut tuotannot ja kulutukset, mitatut toimitukset ja avoimet toimitukset sekä mitatut tuonnit ja viennit muihin maihin.
- Välityspalveluun liittyvät verkot.

- Reservisähkön laskentaan tarvittavia tietoja.

2.2 Välytyspalvelu

Fingrid ylläpitää välytyspalvelua ja verkonhaltija toimittaa sähkömarkkinaosapuolten tuntitason mitatut summatoimitustiedot verkkoonsa vain Fingridille, joka välittää ne edelleen ko. sähkömarkkinaosapuolten tasevastaaville ja ao. verkon tasevastaavalle. Fingrid ei vastaa välittämänsä alkuperäisen tiedon oikeellisuudesta.

2.3 Tuotantosuunnitelmat

Tasevastaava toimittaa Fingridille summatun tuotantosuunnitelman, jossa mukana kaikki tuotantotaseeseen kuuluvaksi todettu 1-100 MVA voimalaitokset. Lisäksi tasevastaava toimittaa erillisen tuotantosuunnitelman kaikista 100 MVA tai sitä suuremmista voimalaitoksista. Tasevastaava voi halutessaan toimittaa myös pienemmästä tuotannosta erilliset tuotantosuunnitelmat. Tasevastaava voi toimittaa em. tuotantosuunnitelmat joko tasevastaava- tai osapuolikohtaisesti. Fingridillä on oikeus vaatia erillisiä tuotantosuunnitelmia voimajärjestelmän hallinnan tarpeisiin.

Tasehallinnan perustaksi tasevastaava toimittaa Fingridille alustavat tuotantosuunnitelmat seuraavalta käyttövuorokaudelta viimeistään klo 17:30. Suunnitelmien muuttuessa päivitettyt tiedot toimitetaan Fingridille viipymättä. Lopulliset ja taseselvityksessä käytettävät tuotantosuunnitelmat toimitetaan Fingridille viimeistään 45 minuuttia ennen käyttötunnin alkua.

2.4 Sääötötarjoukset

Tasevastaavan osallistuessa säätösähkömarkkinoille sääötötarjoukset annetaan Fingridille sähköisessä muodossa *Fingridin säätösähkötarjous ohjeen* mukaisesti. Kulloinkin voimassa olevan ohjeen Fingrid julkaisee kotisivuillaan.

Tarjouksia voidaan jättää tarjouksen kohteena olevaa käyttötuntia edeltävän vuorokauden alusta lähtien. Niitä voidaan muuttaa ja peruuttaa 45 minuuttiin asti ennen kulloisenkin käyttötunnin alkua, minkä jälkeen ne muuttuvat sitoviksi. Sitovia tarjouksia voi antaa puhelimitse tämänkin jälkeen, mutta tällöin Fingrid ei takaa, että niitä käytetään tämän sovellusohjeen määrittämässä järjestyksessä.

Fingrid voi pyytää kapasiteetin haltijoilta lisätarjouksia, mikäli säätökapasiteetti uhkaa loppua säätösähkömarkkinoilta.

2.5 Kiinteät toimitukset

Tasevastaava toimittaa Fingridille tasevastuunsa osapuolikohtaiset kiinteiden toimitusten tuntitason tiedot viimeistään 20 minuuttia ennen käyttötuntia.

Tasevastaava voi erikseen sopia Fingridin kanssa, että tasevastaavan ei tarvitse toimittaa Fingridille sähköpörssikauppoihin liittyviä kiinteitä toimituksia vaan Fingrid saa tiedot ainoastaan sähköpörssiltä.

2.6 Mitatut tuotannot

Tasevastaava toimittaa Fingridille mittauksiin perustuvat alustavat tuntitason toteutuneet tuotannot kahden vuorokauden kuluessa. Kuukauden lopulliset tiedot toimitetaan viimeistään kuukauden kuluttua (kunkin kuukauden 1. päivä).

2.7 Mitatut toimitustiedot

Tasevastaava toimittaa Fingridille mittauksiin perustuvat alustavat tuntitason tiedot taseeseensa laskettavista sähköhankinnoista, osuusvoimaosuuksista, kulutuksista ja avoimista toimituksista kahden vuorokauden kuluessa sähkön toimituksesta. Kuukauden lopulliset tiedot toimitetaan viimeistään kuukauden kuluttua (kunkin kuukauden 1. päivä).

Valtakunnallisessa taseselvityksessä käytetään verkonhaltijoiden Fingridille ja tasevastaavalle raportoimia osapuolikohtaisia toimitustietoja verkkoonsa. Alustavat tuntitason tiedot toimitetaan seuraavana vuorokautena ja taseselvitys tehdään lopullisilla toimitustiedoilla, jotka on raportoitu 14 vuorokauden kuluessa toimituspäivästä.

2.8 Verkkojen rajapistemittaukset

Verkon jokaisella rajapistemittauksella on yksi mittausvastuullinen toimittaja, joka toimittaa tuntitason mittaustiedon taseselvitystä varten kaikille tietoon oikeutetuille osapuolille. Alustavat tuntitason tiedot toimitetaan seuraavana vuorokautena sähkön toimituksesta ja lopulliset tiedot 14 vuorokauden kuluessa toimituksesta.

Jos mittausvastuullinen ei raportoi kyseisiä tietoja Fingridille, on tasevastaava velvollinen raportoimaan tiedot Fingridille tasevastuunsa osalta.

2.9 Raportointi Nord Pool Spot:lle

Tasevastaava on velvollinen raportoimaan UMM-viestit (Urgent Market Message) Nord Pool Spot:lle Rulebook for Nord Pool Spot's Physical Markets ehtojen mukaisesti.

Jos Tasevastaava on Nord Pool Spot AS:n jäsen, voi Fingrid luovuttaa Nord Pool Spot AS:lle tämän pyynnöstä Rulebook for Nord Pool Spot's Physical Markets ehtojen mukaisesti Tasevastaavan Fingridille toimittamia tai Fingridillä muuten hallussaan olevia Tasevastaavan toimintaan liittyviä tietoja. Muuten Fingrid voi luovuttaa Tasevastaavan luottamuksellisia tietoja kolmannelle osapuolelle vain Tasevastaavan suostumuksella.

2.10 Fingridin raportointi tasevastaavalle

Fingrid esittää seuraavat tuntikohtaiset tiedot ja muut mainitut tiedot taseekstranetissä ainoastaan näihin oikeutetuille tasevastaaville:

- Tasevastaavan toimittamat tuotantosuunnitelmat sekä Fingridin laskema kokonaistuotantosuunnitelma.
- Summatiedot tasevastaavan ennakkoon toimittamista kiinteistä hankinnoista ja toimituksista.
- Summatiedot tasevastaavan mitatuista hankinnoista ja toimituksista.
- Summatiedot tasevastaavan toteutuneista tuotannoista.
- Tasevastaavan sekä sen tasevastuun piirissä olevien sähkömarkkinaosa-
puolten ja Fingridin välillä tehtyjen tehokauppojen tuntienergiatiedot.
- Tasevastaavan tuotanto- ja kulutustaseen tasesähkön määrät.

- Tasevastaavan tuotantomaksun, kulutusmaksun ja volyyymmaksun kustannukset.
- Tasevastaavan tuotanto- ja kulutustaseiden verkkojen rajapistekuvaukset.
- Tasevastaavan tuotanto- ja kulutustaseiden verkkojen tasevirheet sekä niiden rajapistemittausten, tuotantojen, kulutusten ja toimitusten tiedot.
- Tasevastaavan osuusvoimatoimitukset sekä osuusvoimaosapuoliin liittyvät tarkistuslaskentojen tiedot.
- Tasevastaavan tuonnit ja viennit.
- Säätosähkön (ylös ja alas) hinnat.
- Tasesähkön hinnat sekä tuotanto- että kulutustaseessa.
- Vakuuden riittävyys.
- Reservisähkön määrä ja kustannus.

Alustavat tiedot esitetään kolmen (3) vuorokauden kuluessa toimituksesta. Kuukauden lopulliset tiedot raportoidaan viimeistään puolentoista (1,5) kuukauden kuluttua.

Lisäksi Fingrid raportoi edielillä tasevastaavalle vastuullaan olevia kantaverkon rajapistemittauksia joihin tasevastaavalla on oikeus.

Fingrid ylläpitää kotisivuillaan luetteloja sähkömarkkinoiden osapuolten avointen toimitusten ketjuista.

Lisäksi Fingrid esittää kotisivuillaan sähkömarkkinatietoja sekä tietoja voimajärjestelmän tilasta.

3 TASEHALLINTA

Valtakunnallisella tasehallinnalla tarkoitetaan koko valtakunnan sähkön tuotannon ja kulutuksen välisen tehotasapainon ylläpitoa. Tehotasapaino ylläpidetään taajuusohjatuilla reserveilla sekä manuaalisesti toteutettavilla säädöillä. Taajuusohjatuilla reserveilla sähköjärjestelmän fyysinen tehotasapaino säädetään automaattisesti taajuuden poiketessa nimellisarvostaan. Manuaalinen säätö on ylös- tai alassäätö, joka toteutetaan pohjoismaisilla säätösähkömarkkinoilla.

Tasehallinta hoidetaan siten, että taajuudelle ja aikapoikkeamalle asetetut laatuvaatimukset täyttyvät ja ettei käyttövarmuutta vaaranneta. Taajuuden vaihtelualue normaalioloissa on 49,9 - 50,1 Hz ja aikapoikkeaman $n. \pm 30$ sekuntia.

3.1 Säätosähkömarkkinat

Kaikki säätökykyisen kapasiteetin (tuotanto ja kulutus) haltijat voivat antaa vapaasta kapasiteetistaan säätötarjouksia Fingridin ylläpitämille säätösähkömarkkinoille, jotka ovat osa pohjoismaisia säätösähkömarkkinoita.

3.1.1 Tarjoussäännöt

Säätötarjous sisältää seuraavat tiedot säädettävästä kapasiteetista:

- teho (MW)
- hinta (€/MWh)
- tuotanto/kulutus
- siirtoalue, jossa tarjottu resurssi sijaitsee (leveyspiirin 64 ° pohjois- tai eteläpuolella)
- säätöresurssin nimi, esim. voimalaitos, tuotantolaji tmv.

Puutteellista tarjousta ei huomioida säätösähkömarkkinoilla.

Yhden tarjouksen vähimmäiskapasiteetti on 10 MW. Tarjous voi koostua useasta alle 10 MW yksiköstä ts. säätävää kapasiteettia voi aggregoida.

Tarjouksia voidaan tehdä sellaisesta kapasiteetista, josta Fingridillä on käytettävissä reaaliaikainen tehomittaus tai tehon muutos on muuten todennettavissa reaaliaikaisesti.

Säädön tulee perustua fyysiseen säätöön ja olla toteutettavissa täyteen tehoonsa 15 minuutin kuluessa tilauksesta. Vastaava toimenpideaika on voimassa, kun säätö lopetetaan. Säätö on voitava toteuttaa koko käyttötunnin ajan.

Ylössäätötarjouksen maksimihinta on 5000 €/MWh.

3.1.2 Tarjousten käsittely

Jokaista käyttötuntia varten Fingrid toimittaa Suomen säätötarjoukset pohjoismaisille säätösähkömarkkinoille, jossa muodostetaan pohjoismainen säätökäyrä asettamalla yössäätötarjoukset järjestykseen periaatteella halvin tarjous ensin ja alassäätötarjoukset periaatteella kallein tarjous ensin.

Tasehallintaa ja taajuuden ylläpitoa varten tarjoukset käytetään yleensä hintajärjestyksessä pohjoismaisen säätökäyrän mukaisesti. Jos käyttötilanteen vuoksi tarjousta ei voida käyttää, se jätetään käyttämättä. Myös osa tarjouksesta voidaan tarvittaessa käyttää.

Samanhintaiset tarjoukset käytetään Fingridin määrittämässä tapauskohtaisessa järjestyksessä ottaen huomioon tarjousten koko ja tarjotun kapasiteetin sijainti.

Fingrid tilaa säädön puhelimitse. Tilauksessaan Fingrid ilmoittaa tehon, säädön alkamisajankohdan ja varmistaa tarjouksen hinnan. Säätävä osapuoli vahvistaa käytettävän säätöresurssin ja säädön alkamisajankohta sovitaan minuutin tarkkuudella. Säädön päättymisestä ilmoitetaan puhelimitse ja mikäli ilmoitusta säädön päättymisestä ei tehdä, katsotaan säädön päättyvän käyttötunnin lopussa.

Mikäli käyttötunnin aikana käy ilmi, ettei tarjottua säätöä vian takia voida toteuttaa tai se voidaan toteuttaa ainoastaan osittain, on säätävän osapuolen ilmoitettava tästä välittömästi Fingridille. Tällöin säätö kirjataan ainoastaan siltä osin kuin se on toteutunut.

Mikäli säätävä osapuoli ei ole tasevastaava, on se velvollinen ilmoittamaan säätösähkökaupat tasevastaavalleen ko. käyttötunnin aikana.

3.1.3 Säätosähkön hinnoittelu

Säätosähkön hinnat määräytyvät pohjoismaisilla säätosähkömarkkinoilla toteutettujen säätojen perusteella. Jokaiselle käyttötunnille määritetään ylös- ja alassäätohintaa seuraavasti:

Ylössäätohintaa on kalleimman käytetyn ylössäätojoukon hinta, kuitenkin vähintään Elspot FIN (Nord Pool Spotin hinta-alue Suomen hinta).

Alassäätohintaa on halvimman käytetyn alassäätojoukon hinta, kuitenkin enintään Elspot FIN.

Mikäli siirtokapasiteettia on riittävästi ja säätojoukot voidaan toteuttaa hintajärjestyksessä, tulee säätosähkön hinta yhtäläiseksi eri elspot-alueilla. Muussa tapauksessa säätosähkömarkkinat eriytyvät.

Jos Suomen säätojoukko joudutaan jättämään käyttämättä (hyppäämään yli) elspot-alueiden välisen tai toisen elspot-alueen sisäisen pullonkaulan takia, jää Suomen säätohintaksi pohjoismaisilla säätosähkömarkkinoilla viimeksi aktivoidun säädön hinta ennen ylihyppäystä.

Suomen säätosähkömarkkinat voivat eriytyä muusta pohjoismaisesta säätosähkömarkkinasta myös Suomen tasepoikkeaman vuoksi. Tällöin Fingrid huolehtii Suomen tehotasapainon ylläpidosta tekemällä säätoimenpiteitä Suomessa ja säätosähkön hinta määräytyy Suomessa toteutettujen säätojen perusteella.

Säätosähkön hinnat julkaistaan ensisijaisesti Nord Pool Spotin kotisivuilla viimeistään kaksi tuntia ko. käyttötunnin jälkeen.

3.1.4 Säätoenergioiden toteaminen taseselvityksessä

Säätojen osapuolen tuntien energiataaseeseen syntyy tarjoukseen perustuvan säätojen käytöstä sähköenergian toimitusta Fingridin ja osapuolen välille. Tästä aiheutuva tuntien energiämäärä lasketaan säätojen ja käyttöajan tulona.

Säätosähkötilaukset vaikuttavat osapuolen taseeseen ja ne otetaan automaattisesti huomioon tasevastaavan taseselvitystä tehtäessä. Tuotannosta tilattu säätojoukko huomioidaan tuotantotaseessa ja vastaavasti kulutuksesta tilattu säätojoukko huomioidaan kulutustaseessa.

3.2 Muut tunninaikaiset tehokaupat

Tasevastaava ja Fingrid voivat tehdä seuraavat käyttötunnin aikaiset tehokaupat, jotka kirjataan ko. käyttötunnin aikana. Tehokauppoja voidaan tehdä sekä tuotannosta että kulutuksesta.

3.2.1 Erikoissääto

Erikoissäädöllä tarkoitetaan Fingridin säätosähkömarkkinoilla tilaamaa säätoa, joka tilataan muusta syystä kuin tasehallinnan tarpeista. Fingrid käyttää tähän tarkoitukseen siirtotilanteen kannalta sopivia tarjouksia ja niitä ei välttämättä käytetä hintajärjestyksessä. Fingrid tilaa erikoissäädön puhelimitse samalla periaatteella kuin tasehallinnan säädön kohdan 3.1.2 mukaisesti.

Erikoissäädöt hinnoitellaan tarjouksen mukaisesti, kuitenkin niin, että hinta ylössäädölle, jota käytetään erikoissäätojen tarkoitukseen, on vähintään sama kuin ko. tunnin

ylössäätohinta. Vastaavasti hinta alassäädölle, jota käytetään erikoissääötarkoitukseen, on enintään sama kuin ko. tunnin alassäätohinta.

Erikoissääötöä ei oteta huomioon säätösähkön hinnan muodostumisessa.

3.2.2 Tunninvaihdesääötö

Pohjoismaisen tai Suomen tunninvaihdeongelmien pienentämiseksi Fingrid varaa itselleen oikeuden siirtää suunnitellut muutokset alkamaan 15 minuuttia suunniteltua ajankohtaa aikaisemmin tai myöhemmin. Täällaisesta siirrosta tasevastaavalle aiheutuva taseen tasepoikkeama korjataan Fingridin ja tasevastaavan välisellä sähkökaupalla, jossa määrä vastaa säädön siirron seurauksena tuotettua tai tuottamatta jäänyttä sähköä. Tasevastaavalla on perustellusta syystä oikeus kieltäytyä tunninvaihdesäädön toteutuksesta.

Tunninvaihdesäädön hintana käytetään tasevastaavan kannalta edullisin seuraavista:

- Elspot FIN korjattuna tasevastaavan kannalta 10 % edullisemmaksi, tai
- säätösähkön hinta.

Jos tunninvaihteen tuntien Elspot FIN hinnat eroavat toisistaan, käytetään sen tunnin hintaa, joka on tasevastaavan kannalta edullisempi.

Tunninvaihdesääötöä ei oteta huomioon säätösähkön hinnan muodostumisessa.

3.2.3 Tehokauppa

Tasevastaava ja Fingrid voivat tehdä käyttötunnin aikaisen tehokaupan, mikäli Fingrid toteaa tehokaupan olevan järjestelmän kannalta tarpeellinen. Kaupantekohetkellä sovitetaan tehon määrä ja kaupan alkamisajankohta. Kauppa päättyy tunninvaihteessa, mikäli kaupan kumpikaan osapuoli ei sitä irtisano aiemmin. Tehokauppa hinnoitellaan tapauskohtaisesti eikä tehokauppaa oteta huomioon säätösähkön hinnan muodostumisessa.

3.3 Menettely tehopulatilanteessa

Fingrid käyttää kolmiportaista menettelyä käyttötilanteessa, jossa voidaan joutua tai on jouduttu käyttämään nopeaa häiriöreserviä tehotasapainon ylläpitoon käyttövarmuussyistä.

Fingrid informoi tasevastaavia em. käyttötilanteesta kotisivuillaan sekä sähköpostin välityksellä tasevastaavan ilmoittamaan osoitteeseen.

3.3.1 Kiristynyt tehotilanne

Kun Fingridin tekemän kulutus- ja tuotantoennusteen perusteella nähdään, että Suomen sähköjärjestelmän tehotasapainon ylläpito lähituntien tai seuraavan vuorokauden aikana edellyttäisi nopean häiriöreservien käyttämistä, antaa Fingrid tasevastaaville ja verkonhaltijoille kiristynyt tehotilanne -ilmoituksen.

Tasevastaavien tulee kiinnittää erityistä huomiota tuotantonsa ja kulutuksensa suunnitteluun ja päivittää mahdolliset tuotantosuunnitelmamuutokset Fingridille.

3.3.2 Tehopula

Tehopula syntyy kun Suomessa saatavissa oleva tuotantokapasiteetti on käytössä, kaikki ylössäättötarjoukset on aktivoitu eikä naapurimaista ole mahdollista saada lisää sähköä. Lisäksi tasehallinnan tarpeisiin on käytetty nopeata häiriöreserviä. Tällöin Fingrid antaa tasevastaaville ja verkonhaltijoille tehopula-ilmoituksen.

Tehopulatilanteessa tasesähkön myyntihinta on korkein seuraavista:

- viimeinen säätösähkömarkkinoilla toteutetun ylössäädön hinta
- käytetyn kaasuturbiinikapasiteetin muuttuva kustannus
- käytetyn muun nopean häiriöreservin kustannus.

Tasesähkön ostohinta määräytyy normaalien periaatteiden mukaisesti.

Myös vakavien häiriöiden aikana tasesähkön hinnoittelussa sovelletaan yllä mainittua menettelytapaa.

3.3.3 Vakava tehopula

Vakavaksi tehopulaksi kutsutaan tilannetta kun Fingrid joutuu rajoittamaan kulutusta tai irtikytkemään kuormituksia ilman näitä koskevia kaupallisia sopimuksia. Fingrid antaa tasevastaaville ja verkonhaltijoille ilmoituksen vakavasta tehopulasta.

Vakavassa tehopulassa Fingrid ottaa yhteyden tasevastaaviin ja tarvittaessa verkonhaltijoihin tai ryhtyy äkillisissä tapauksissa tarvittaviin kuormituksen rajoitustoimenpiteisiin järjestelmän käyttövarmuuden ylläpidon varmistamiseksi.

Tasesähkön hinnat määräytyvät kuten kappaleessa 3.3.2 .

4 TASESELVITYS

Taseselvityksessä selvitetään sähkömarkkinoilla toimivien osapuolten väliset sähköntoimitukset. Taseselvitys perustuu tuntienenergioihin, jotka saadaan energiamittauksista, tyyppikuormituskäyristä, kiinteistä toimituksista sekä muista tunninaikaisista teho-kaupoista.

Tasevastaavan mitatut tuotannot käsitellään tuotantotaseessa. Kiinteät toimitukset, mitatut toimitukset ja mitatut kulutukset käsitellään vastaavasti kulutustaseessa. Osuusvoimatoimituksia käsitellään sekä tuotanto- että kulutustaseessa riippuen siitä onko kyseessä tuotantoa vai kulutusta.

Tuotantosuunnitelmia käsitellään sekä tuotanto- että kulutustaseessa.

Tunninaikaiset tehokaupat käsitellään joko tuotanto- tai kulutustaseessa riippuen siitä kummasta on tehty kauppa.

4.1 Taseselvityksen merkkisäännöt

Tuotantotaseen ja kulutustaseen taseselvityksen etumerkeissä noudatetaan sähkökaupan ja mittauseroilmoitusten merkkisääntöä. Toimijan kannalta katsottuna etumerkkisäännöt ovat:

Positiivista (+)

tuotanto
osto
sisään
hankinta
ylijäämä
tasesähkön osto
alassäätö
tuotantosuunnitelma

Negatiivista (-)

kulutus
myynti
ulos
toimitus
alijäämä
tasesähkön myynti
ylössäätö

4.2 Verkonhaltijan ja verkon avoimen toimittajan rooli

Jokaisella verkolla on oltava avoin toimittaja.

Verkonhaltija järjestää taseselvityksen ja siihen liittyvän tiedonvaihdon verkossaan tapahtuvien avointen toimitusten sekä tyypikuormituskäyrien osalta.

Jos verkolle ei voida määrittää yksiselitteisesti verkkonhaltijaa, niin verkon taseselvityksestä vastaa verkon avoin toimittaja tai verkon tasevastaava.

Verkon taseselvittäjä toimittaa sähkömarkkinaosapuolen mitattujen toimitusten summatiedon ko. sähkömarkkinaosapuolen tasevastaavalle sekä verkon tasevastaavalle Fingridin ylläpitämän välityspalvelun kautta (ks. kohta 2.2).

4.3 Tasevastaavan rooli

Tasevastaava järjestää taseselvityksen ja tarvittavan tiedonvaihdon avoimiin toimituksiinsa liittyvien sähkömarkkinaosapuolten ja verkkojen osalta.

Tasevastaava käyttää taseselvityksessä tasevastuuseensa kuuluvien verkkojen rajapisteiden mittaustietoja sekä sähkömarkkinaosapuolten mitattuja summatoimitustietoja verkkoihin. Lisäksi tasevastaava käyttää taseselvityksessä tasevastuunsa tuotantosuunnitelmia, toteutuneita tuotantotietoja, toteutuneita kulutustietoja, osuusvoimatoimituksia, kiinteitä toimituksia, avoimia toimituksia ja tehokauppoja.

4.4 Fingridin rooli

Fingrid selvittää valtakunnallisen sähkötaseen sekä Fingridin ja tasevastaavien väliset sähkötaseet siten, että taseselvityksen tuloksena saadaan tasepoikkeama Fingridin ja tasevastaavien välillä sekä tasepoikkeama Suomen ja muiden maiden välillä.

Fingrid selvittää tasevastaavan tuotanto- ja kulutustaseen käyttämän tasesähkön määrän tasevastaavan raportoimien tietojen perusteella sekä ottaa selvityksessä lisäksi huomioon mahdolliset käyttötunnin aikana tehdyt Fingridin ja tasevastaavan väliset sekä Fingridin ja säätösähkömarkkinaosapuolten väliset tehokaupat. Tasevastaavan mahdollinen tasepoikkeama katetaan Fingridin toimittamalla tasesähköllä.

4.5 Avoin toimitusketju

Jokaisella sähkömarkkinoiden osapuolella ja verkkonhaltijalla on oltava yksi avoin sähköntoimittaja, joka tasapainottaa ko. toimijoiden sähkötaseen. Katkeamaton avointen toimitusten ketju päättyy Fingridin tasesähköyksikköön.

Avoimen toimitusketjun katketessa on ko. toimijoiden järjestettävä tasevastuunsa uudelleen.

Tasevastaavat eivät saa käyttää taseselvityksessä sellaisten toimijoiden lähettämiä tietoja, joilla ei ole avointa toimitusta.

Tasevastaava ilmoittaa tällaisia tietoja lähettävälle toimijoille välittömästi, ettei vastaanotettua tietoa huomioida taseselvityksessä.

4.5.1 Avoin toimitus verkkoon

Avoimen toimituksen määrä verkossa lasketaan rajapistemittauksien summan ja verkonhaltijalta saatujen muiden osapuolten mitattujen toimitusten erotuksena.

Selvitystehtävästä vastaa verkon avoimen toimittajan tasevastaava.

4.5.2 Avoin toimitus sähkömarkkinaosapuolelle

Sähkömarkkinaosapuolen avoimen toimituksen määrä lasketaan sähkön hankintojen ja toimitusten erotuksena.

Sähkömarkkinaosapuolen tasepoikkeama tasapainotetaan sen avoimen toimittajan toimittamalla tasesähköllä.

4.6 Tuotantotase

Tasevastaavan tuotantotaseen tasepoikkeama lasketaan seuraavasti:

Tuotantotaseen tasepoikkeama = tasevastaavan toteutunut tuotanto - tasevastaavan kokonaistuotantosuunnitelma + tasevastaavan tuotantotaseen tehokaupat + tasevastuun muiden säätösähkömarkkinaosapuolten tuotantotaseen tehokaupat yhteensä.

Tasevastaavan negatiivinen tuotantotaseen tasepoikkeama (= tasevastaavan taseen alijäämä) katetaan Fingridin tasesähkön myynnillä tasevastaavalle.

Tasevastaavan positiivinen tuotantotaseen tasepoikkeama (= tasevastaavan taseen ylijäämä) katetaan Fingridin tasesähkön ostolla tasevastaavalta.

4.6.1 Tuotannon määrittely

Tuotantotaseeseen lasketaan kuuluvaksi generaattori, joka on kilpiarvon mukaan nimellisteholtaan 1 MVA tai sitä suurempi. Jos voimalaitoksessa on yksikin generaattori, joka on nimellisteholtaan 1 MVA tai sitä suurempi, niin koko voimalaitoksen tuotanto käsitellään tuotantotaseessa.

Tasevastaavan pyynnöstä myös alle 1 MVA suuruinen tuotanto voidaan käsitellä tuotantotaseessa.

Tasevastaavan tuotannoista määritellään voimalaitosverkkoja, joita käsitellään taseselvityksessä.

Yli 1 MVA varavoimageneraattoreita tms. jotka on tarkoitettu vain tilapäiseen käyttöön ja häiriöiden hallintaan ja ovat teholtaan pieniä, ei käsitellä tuotantotaseessa.

4.6.2 Tuotantosuunnitelma

Tuotantosuunnitelma on aina positiivinen luku.

Tasevastaava voi ilmoittaa taseensa tuotantosuunnitelmat tasevastaava- tai osapuolikohtaisesti. Fingrid summaa tasevastaavan ilmoittamat tuotantosuunnitelmat tasevastaavan kokonaistuotantosuunnitelmaksi.

Tasevastaavan kokonaistuotantosuunnitelma lasketaan seuraavasti:

Kokonaistuotantosuunnitelma = Σ 100 MVA tai yli olevat erilliset tuotantosuunnitelmat + alle 100 MVA tuotannon tuotantosuunnitelma + Σ osuustuotantosuunnitelmat.

Vesivoimalaitosten tuotantosuunnitelmia voidaan toimittaa jokikohtaisesti. Niistä sovietaan Fingridin ja tasevastaavan kanssa erikseen.

4.6.3 Voimalaitosverkko

Tuotannosta (ks. kohta 4.6.1) muodostetaan voimalaitosverkko seuraavin periaattein:

- yksittäinen voimalaitos, jossa on yksi generaattori muodostaa voimalaitosverkon,
- yksittäinen voimalaitos, jossa on useampi generaattori muodostaa voimalaitosverkon,
- useampi voimalaitos, jotka kytkeytyvät samaan sähköasemaan tai alueellisesti lähellä toisiaan oleviin sähköasemiin (esim. 20 kV tai sitä suurempi jännitetaso) muodostavat voimalaitosverkon.

Vesivoimalaitokset samassa joessa ja sijaitsevat esim. eri paikkakunnalla, eivät muodosta yhtä voimalaitosverkkoa.

Voimalaitosverkolle määritellään tuntimitattu rajapistemittaus tai joukko rajapistemittauksia, joista voimalaitosverkon tuotanto voidaan laskea. Rajapistemittauksella on sekä anto- että ottosuunta. Kaksisuuntaista mittausta ei tarvita, jos sähkön siirto on mittauspisteessä mahdollista vain yhteen suuntaan tai rajapistemittauksena käytetään suoraan generaattorimittausta (bruttotuotanto).

4.6.4 Toteutunut tuotanto

Toteutunut tuotanto lasketaan tuotannolle määritellyistä rajapisteistä voimalaitosverkoittain.

Jos voimalaitosverkon rajapistemittauksen lukema on antoa voimalaitosverkosta, niin toteutunut tuotantoenergia käsitellään tuotantotaseessa, ja jos energiamittauksen lukema on ottoa voimalaitosverkkoon, niin toteutunut kulutusenergia käsitellään kulutustaseessa.

Jos voimalaitosverkolla on useita rajapistemittauksia, ja rajapistemittausten summalukema on antoa voimalaitosverkosta, niin toteutunut tuotantoenergia käsitellään tuotantotaseessa. Jos rajapistemittausten summa on ottoa voimalaitosverkkoon, niin toteutunut kulutusenergia käsitellään kulutustaseessa.

Voimalaitosverkon toteutunut tuotanto ja kulutus raportoidaan omina aikasarjoinaan taseselvitykseen.

4.6.4.1 Omakäytön käsittely taseselvityksessä

Voimalaitosverkossa olevan omakäytön osalta menetellään seuraavien vaihtoehtojen mukaisesti:

1. Voimalaitosverkko on muodostettu generaattorin bruttomittauksesta. Taseselvityksessä kaikki omakäyttö käsitellään kulutustaseessa.
2. Voimalaitosverkko on muodostettu useista rajapistemittauksista. Voimalaitoksen käydessä omakäyttö netotetaan, mutta laitoksen seisoessa se käsitellään kulutustaseessa. Usean eri voimalaitoksen voimalaitosverkossa yhden laitoksen seisoessa sen omakäyttö voidaan netottaa saman voimalaitosverkon käynnissä olevien voimalaitosten tuotantojen kanssa.
3. Voimalaitosverkossa netotettavaksi omakäytöksi hyväksytään KTM:n asetuksen no: 309 (annettu 11.4.2003) mukainen omakäyttölaitteiden sähkönkulutus. Kyseinen omakäyttö käsitellään taseselvityksessä tuntienenergiana. Taseselvitys tehdään edellisen kohdan 2. mukaisesti.

4.6.5 Osuusvoimalaitokset

Osuusvoimalaitosten käsittelyyn tuotantotaseessa on kaksi vaihtoehtoista tapaa, tapa A ja B. Tasevastaava valitsee kumpaa vaihtoehtoa taseselvityksessä kunkin osuusvoimalaitoksen osalta käytetään.

Osuusvoimaosapuoli on taseselvityksessä tarvittava osapuoli, jonka kautta kulkee osuusvoimalaitoksen kaikki kirjaukset, sekä tuotanto että omakäyttö. Osuusvoimaosapuoli ei osallistu sähkömarkkinoille, se ei käy kiinteää kauppaa, eikä sille muodostu tasesähköjä taseselvityksessä. Osuusvoimaosapuoli antaa mahdollisuuden liittää fyysisesti eri paikassa sijaitsevat voimalaitosverkot samaan osapuoleen. Osuusvoimaosapuolta käyttäen tuotannot voidaan jakaa tuotantotaseeseen ja omakäytöt kulutustaseeseen. Osuusvoimaosapuolella tulee olla tasevastaava.

4.6.5.1 Osuusvoimalaitosten käsittelytapa A

Vaihtoehto A:ssa osuusvoimalaitoksen tasevastaava ottaa koko tuotantosunnitelman sekä toteutuneen tuotannon taseeseensa. Jako osakkaille tapahtuu kiinteänä toimituksena kulutustaseen kautta.

Tuotantomaksusta toteutuneen tuotannon osalta vastaa osuusvoimalaitoksen tasevastaava.

4.6.5.2 Osuusvoimalaitosten käsittelytapa B

Vaihtoehto B:ssä osuusvoimalaitoksen tasevastaava on vastuussa osuusvoimalaitoksen taseesta.

Tuotannon osuusjako tehdään tuotantotaseessa osuusvoimaosapuolta käyttäen.

Tuotantomaksusta toteutuneen tuotannon osalta vastaa osuusvoimalaitoksen osakkaan tasevastaava.

Osuusvoimalaitoksen tasevastaava toimittaa osakkaiden tasevastaavien tuotantosuunnitelmat (osuuden tuotantosuunnitelmasta) valtakunnalliseen taseselvitykseen tai osuusvoimalaitoksen osakkaiden tasevastaavat toimittavat omat tuotantosuunnitelmansa osuuksista valtakunnalliseen taseselvitykseen. Tuotantosuunnitelmien toimitustapa sovitaan osuusvoimalaitos- ja osuusvoimaosapuolikohtaisesti. Sama osuus on mukana osakkaiden kulutustaseessa.

Mikäli voimalaitoksesta tarvitaan erillinen tuotantosuunnitelma (yli 100 MVA tai tasehallinnan kannalta merkityksellinen laitos), koskee tämä myös osuusvoimaa. Näistä voimalaitoksista toimitetaan osuustuotantosuunnitelmat erikseen, vaikka yksittäisen tasevastaavan osuus olisi alle 100 MVA.

Jos osapuolet toimittavat taseselvitykseen osuusvoimalaitoksen osuustuotantosuunnitelmat, voi Fingrid erikseen vaatia osuusvoimalaitoksen tasevastaavaa toimittamaan ko. voimalaitoksen kokonaistuotantosuunnitelman. Tätä kokonaistuotantosuunnitelmaa ei käytetä taseselvitykseen vaan tasehallintaan.

Käyttötunnin jälkeen osuusvoimaosapuolen tasevastaava toimittaa toteutuneen osapuolikohtaisen tuotanto-osuuden ja toteutuneen osapuolikohtaisen kulutusosuuden taseselvitykseen. Tuotanto- ja kulutusosuus toimitetaan omina aikasarjoinaan.

4.6.6 Tuotantotaseen tehokaupat

Tuotantotaseeseen vaikuttavat tehokaupat lasketaan tasevastaavan tuotantotaseeseen omina kauppoinaan. Tasevastaavan tasevastuun säätösähkömarkkinaosapuolten tehokaupat lasketaan tuotantotaseeseen omina kauppoinaan.

4.6.7 Reservisähkön käsittely taseselvityksessä

Reservisähköllä tarkoitetaan taajuusohjatun käyttöreservin tuotantotaseeseen aiheuttamaa tasevirhettä, joka lasketaan alla olevan yhtälön mukaisesti.

$$\text{Reservisähkö} = \frac{\sum R \times \Delta t \times 50 \text{ Hz}}{3600 \text{ s}} \times k$$

$\sum R$ on tasevastaavan taseessa olevien kaikkien osapuolien yhteenlaskettu taajuusohjatun käyttöreservin määrä kerrottuna kymmenellä ja Δt aikapoiikkeaman muutos sekunteina kyseisellä tunnilla. Korjauskertoimella (k) otetaan huomioon kuolleen alueen vaikutus aktivoituneeseen energiaan.

Taajuusohjatun käyttöreservin määrä sekä käytettävä korjauskerroin määritetään kulloinkin voimassa olevassa taajuusohjatun käyttö- ja häiriöreservin ylläpitosopimuksessa.

Taajuusohjatun käyttöreservin aiheuttama tasevirhe lasketaan tunneittain ja siirretään kaupalla pois tasevastaavan tuotantotaseesta valtakunnallisen taseselvityksen yhteydessä. Korvausperusteena on tuntikohtainen säätöhinta seuraavasti:

- Alitaajuustilanteessa taajuusohjatun käyttöreservin aiheuttama laskennallinen energia hyvitetään ylössäätöhinnalla.
- Ylitaajuustilanteessa taajuusohjatun käyttöreservin aiheuttama laskennallinen energia veloitetaan alasäätöhinnalla.

4.6.8 Tuotantotaseen taseselvitys

Toteutunut tuotanto käsitellään taseselvityksessä voimalaitosverkoittain. Tasevastaava toimittaa Fingridille voimalaitosverkon rajapistemittauksista lasketun tuotantoaikasarjan sekä kulutusaikasarjan, jos voimalaitosverkon tase on ollut omakäytöllä. Tasevastaavan kokonaistuotanto muodostuu taseselvitykseen lähetetyistä tuotantoaikasarjoista Fingridin laskemana.

Voimalaitosverkon mittausvastuullinen toimittaa rajapistemittaukset laskennan tarkistamista varten.

Kaikki taseselvityksessä tehtävät laskennat ja maksukomponentit lasketaan samasta toteutuneesta tuntimitatusta tuotantolukemasta (ml. toteutuneen tuotannon tuotantomaksu).

4.7 Kulutustase

Tasevastaavan kulutustaseen tasepoikkeama määritellään seuraavasti:

Kulutustaseen tasepoikkeama = tasevastaavan kokonaistuotantos suunnitelma + tasevastaavan kiinteät toimitukset + tasevastaavan toteutunut kulutus + tasevastaavan kulutustaseen tehokaupat + tasevastuun muiden säätösähkömarkkinaosapuolten kulutustaseen tehokaupat yhteensä + tasevastaavan mitattu tuonti + tasevastaavan mitattu vienti.

Tasevastaavan negatiivinen kulutustaseen tasepoikkeama (= tasevastaavan taseen alijäämä) katetaan Fingridin tasesähkön myynnillä tasevastaavalle.

Tasevastaavan positiivinen kulutustaseen tasepoikkeama (= tasevastaavan taseen ylijäämä) katetaan Fingridin tasesähkön ostolla tasevastaavalta.

Alle 1 MVA olevan voimalaitoksen tuotanto voidaan käsitellä kulutustaseessa ts. se pienentää todellisen kulutuksen määrää.

4.7.1 Kiinteät toimitukset

Kiinteä toimitus ts. kauppa on sähköntoimitus, jonka sähkön myyjä toimittaa asiakkaalle ennalta sovitulla käyttötunnilla.

Tasevastaavan kiinteään toimitukseen lasketaan tasevastaavan omat sekä sen tasevastuussa olevien sähkömarkkinaosapuolten ilmoittamat kiinteät osapuolikohtaiset toimitukset muille sähkömarkkinaosapuolille.

4.7.2 Toteutunut kulutus

Toteutuneella kulutuksella tarkoitetaan sähkömarkkinaosapuolen mitattuja toimituksia (tuntimitatut ja tyyppikuormituskäyräkohteet) verkkoihin, avoimia toimituksia verkkoihin, kulutustietoja voimalaitosverkoista ja osuusvoimaan liittyviä kulutusosuuksia yhteensä.

Tasevastaavan toteutuneeseen kulutukseen lasketaan sen omat ja sen avoimessa toimituksessa olevien sähkömarkkinaosapuolten mitatut toimitukset verkkoihin (tuntimitatut ja tyyppikuormituskäyräkohteet), avoimet toimitukset, kulutustiedot voimalaitosverkoista ja osuusvoiman kulutusosuudet.

4.7.3 Kulutustaseen tehokaupat

Kulutustaseeseen vaikuttavat tehokaupat lasketaan tasevastaavan kulutustaseeseen omina kauppoinaan. Tasevastaavan tasevastuun säätösähkömarkkinaosapuolten tehokaupat lasketaan kulutustaseeseen omina kauppoinaan.

4.7.4 Kulutustaseen taseselvitys

Toteutunut kulutus käsitellään taseselvityksessä verkoittain. Taseselvityksessä tulee käyttää mitatuista toimituksista ja rajapistemittauksista samoja tietoja. Verkonhaltija tai yksi tämän osoittama mittausvastuullinen taho lähettää rajapistemittauksien ja mitattujen summatoimitusten tiedot tietoihin oikeutetuille sähkömarkkinaosapuolille sekä Fingridille. Vastuu rajapistemittauksista ja mitatuista summatoimitustiedoista kuuluu verkonhaltijoille.

Tasevastaava laskee verkon rajapistemittausten ja summatoimitustietojen erotuksena verkon avoimen toimituksen ja toimittaa sen Fingridille. Tasevastaava vastaa tasevastuussaan olevien verkkojen rajapistemittausten mittausvastuullisuuden selvittämisestä.

Voimalaitosverkkojen kulutustietojen osalta laskenta ja raportointivastuu on tasevastaavalla.

4.7.4.1 Rajajohdot

Valtakunnan rajan ylittävällä yhteydellä on aina avoin sähköntoimittaja ja edelleen avoimen toimitusketjun kautta tasevastaava.

Suomen ja Ruotsin/Norjan väliset kantaverkon rajajohdot käsitellään osana spot- ja elbaskauppaa. Yhteyksillä toteutuneet siirrot ovat tasevastaavien ja osapuolien ta-seissa kiinteinä toimituksina osana kulutustasetta.

Muut rajajohdot käsitellään osana kulutustasetta. Mittaustietojen perusteella rajajohdot lasketaan tasevastaavan mitattuun tuontiin ja vientiin tai ne on muuten eriteltävä omiksi mitatuiksi toimituksiksi, jos ne käsitellään kulutusverkkojen sisällä.

4.8 Taseselvitystietojen virheiden korjaaminen

4.8.1 Tuotantosuunnitelmat

Mikäli tasevastaava ilmoittaa Fingridille tuotantosuunnitelman negatiivisena, eikä sitä enää voida sovittujen aikarajojen puitteissa korjata, käytetään tuotantosuunnitelmana taseselvityksessä arvoa nolla.

Tasevastaavan sanomaliikenteen häiriötilanteissa tasevastaavan tulee ilmoittaa ongelmista välittömästi Fingridin voimajärjestelmäkeskukseen sekä toimittaa tuotantosuunnitelmat ensisijaisesti tase-ekstranetin kautta tai sähköpostilla Fingridin voimajärjestelmäkeskukseen sekä taseselvitykseen kohdassa 2.3 mainittujen aikarajojen puitteissa. Jos sekä internet-liikenne että sanoma- ja sähköpostiliikenne on vikaantunut, niin tuotantosuunnitelmat tulee lähettää faksilla Fingridin voimajärjestelmäkeskukseen.

Fingridin sanomaliikenteen tai taseselvitysjärjestelmän häiriötilanteissa tuotantosuunnitelmat vastaanotetaan taseselvitysjärjestelmään häiriön päätyttyä. Jos häiriön aika-

na tulleet sanomat ovat häiriöstä johtuen hävinneet, niin tasevastaava voi päivittää tuotantosuunnitelmat häiriön aikaiselle jaksolle.

4.8.2 Kiinteät toimitukset

Tase-ekstranetin kautta tasevastaavat voivat vertailla sekä omaa että kiinteän toimituksen vastapuolen tasevastaavan lähettämää ennakoilmoitusta.

Mikäli osapuolten välisissä kiinteiden toimitusten ennakoilmoituksissa on eroja käytötunnin jälkeen, niin kaupan toisen osapuolen tasevastaava voi korjata oman ilmoituksensa vastaamaan kaupan vastapuolen ilmoitusta tase-ekstranetin kautta seuraavan arkipäivän aikana.

Mikäli kiinteiden toimitusten ilmoituksissa on edellä mainitun ajan jälkeen eroja, käytetään tasevastaavien taseselvityksessä seuraavaa menettelyä:

- Jos tasevastaavien ilmoitukset ovat samansuuntaiset, mutta määrältään eri suuret, käytetään itseisarvoltaan pienempää lukua.
- Jos tasevastaavien ilmoitukset ovat erisuuntaiset, toimitusta ei huomioida tasevastaavien taseselvityksessä.
- Jos toinen tasevastaava ei ole ilmoittanut mitään lukua, niin toimitusta ei huomioida tasevastaavien taseselvityksessä..
- Jos toisen tasevastaavan ilmoitus on nolla (0), niin käytetään sitä lukua.
- Jos sähköpörssikauppaa koskevat luvut poikkeavat toisistaan, käytetään sähköpörssin ilmoittamaa lukua.

4.8.3 Rajapistemittaukset, mitatut ja avoimet toimitukset sekä mitattut tuotannot ja kulutukset

Tasevastaavan tasevastuussa olevan verkon osapuolikohtaisten mitattujen toimitusten (mukaan luettuna verkon avoin toimitus) tuntitason summa vastaa verkon rajapistemittauksista laskettua summaa. Mikäli näin ei ole, tarkistetaan verkon avoimen toimituksen laskennassa käytettyjen lähtötietojen sekä tehdyn laskennan oikeellisuus.

Tasevastaavan tasevastuussa olevan voimalaitosverkon mitatun tuotannon ja kulutuksen tuntitason summa vastaa verkon rajapistemittauksista laskettua summaa.

Fingridillä on käytössä verkkojen ns. vertailuryhmälaskennat, jossa mitattujen toimitusten ja avointen toimitusten tai mitattujen tuotantojen ja kulutusten tuntienergiatietoja verrataan ko. verkon rajapistemittausten tuntienergiatietoihin.

Valtakunnallisessa taseselvityksessä voidaan käyttää Fingridin laskemaa avointa toimitusta verkkoon, jos tasevastaavan laskema avoin toimitus osoittautuu virheelliseksi vertailuryhmälaskentojen tai selvittämättömän tasesähkön perusteella. Voimalaitosverkon osalta voidaan käyttää Fingrid laskemaa mitattua tuotantoa verkosta ja mitattua kulutusta verkkoon, jos tasevastaavan laskema tieto osoittautuu virheelliseksi. Se, korjataanko verkon tuotanto- vai kulutustietoa, riippuu verkon rajapistemittausten perusteella lasketusta verkon taseesta.

4.8.4 Osuusvoimalaitostiedot

Voimalaitosverkoista osuusvoimaosapuolelle kirjattujen tuotanto- ja kulutustietojen summan tulee vastata osuusvoimaosapuolelta osakkaille kirjattujen tuotanto- ja kulutusosuuksien summaa ts. osuusvoimaosapuolelle ei saa muodostua tasepoikkeamaa (ks. kohta 4.6.5.2). Jos osuusvoimaosapuolelle muodostuu tasepoikkeamaa tarkistuksessa, niin osuusvoimaosapuolen avoimen toimittajan osuuksia muutetaan siten, ettei tasepoikkeamaa muodostu.